

Børn og traumer

September 2020

Susan Hart, psykolog
Marianne Bentzen, kropsterapeut

- Den 3-delte hjerne, - MacLean, 1990
 - Reptilhjernen/hjernestammen
 - Det limbiske system/følelhjernen
 - Cortex/Tænkehjernen

Hjernen i graviditeten

- Undersøgelser har vist, at hjernen hos børn i voldelige og belastende omgivelser udvikles anderledes end hos børn i ressourcerige omgivelser.
- I de belastende omgivelser fødes børn typisk med mere hjernestamme og mindre cortex! – og omvendt i de kærlige omgivelser

Det betyder, -

- At børn fra belastende miljøer fødes til at kunne klare sig i det miljø, - de handler mere udfra reptilhjernen, handler impulsivt og nogle gange aggressivt – og uden først at tænke sig om, for deres cortex er mindre udviklet.

Ændringer -

- I nogen grad kan hjernen ændre udvikling, bedst indenfor de første 3-4 år, - men ofte tilbydes børn først andre forhold efter nogle år!

Bruce Perry, børnepsykiater

- NMT, Neurosequential Model of Therapeutics
- Alder ved et givent traume afgørende for, hvordan hjernen påvirkes.
- Intervention indrettet på, hvordan de 4 dele af hjernen er udviklet i forhold til det forventelige for alderen, dvs forskellig behandling af det samme traume sket i forskellige aldre.

Optimal omsorg for spædbørn

- At være til stede
- At være opmærksom
- At være tuned ind på barnet, afstemt
- At være responderende, - i et afstemt tempo

Risiko for traumer

- Udviklingsmæssige begivenheder
- Relationel støtte (i familien og i inst/skole)
- - Balancen mellem de to afgørende

De 4 dele af hjernen

- Hjernestammen
- Lillehjernen
- Det limbiske system
- Cortex

Karakteristisk for de 4 niveauer

- Titte-bøh, leg med smag og berøring
- Grovmotorik, finmotorik, musik
- Team, vinde-tabe, skiftes, dele
- Humor, sprog, kunst, spil

Udvikling

- De 4 hjernelags udvikling overlapper
- Hjernestamme – basale funktioner, 1. leveår
- Cerebellum – motorik, musik, fra ca 8-9 mdr (kravle) – og fremad
- Limbisk system – følelser, relationer, fra ca 1 år, "NEJ" – og fremad
- Cortex – tanker, sprog, fra 2-3 år og frem.

Eksempel

- To børn mister deres mor ved en ulykke.
 - Det ene er 6 mdr gammel
 - Det andet er 3 år gammel
-
- Hvordan er hjernen udviklet på tidspunktet for traumet hos de 2 børn?!

Undersøgelse

- Samtale med forældre, anamnese, kortlægning af udvikling, traumer og belastninger hos barnet – og hos de voksne, da traumer eller energi/følelser derfra kan overføres til børn.
- Tidspunkt for traumer/perioder for belastninger – til brug for planlægning af intervention til barnet.

Behandling

- Theraplay, kontakt- og tilknytningslege forskellige efter barnets udviklingsalder og tid for traume.(struktur,engagement,omsorg,udfordring)
- Traumefokuseret cognitiv adfærdsterapi, - virker ikke, hvis traumet er meget tidligt.
- Spædbarnsterapi
- Traumeforløsning, evt via mor, surrogatbehandling

Forældrebehandling

- Ofte vil det være relevant at arbejde med forældrenes egne traumer og belastninger, især hvis der er tale om mindre børn under ca 7 år, - ofte også ved ældre børn.
- Adskillelse af traumer fra før graviditeten med barnet ofte ikke relevant, - æg- og sædcelle var der længe før graviditeten!

CASES

Pige 8 år med ADHD

Forældre opsøger mig på grund af en meget urolig pige

De ønsker ikke medicin

De vil gerne anden behandling, men kender ikke til det.

Derfor er de usikre og søgende

Historien

Hun er yngst af 2 børn

Storesøster havde en i periode angst og gik til psykolog

Mor følelsesmæssigt mindre nærværende overfor pigen i en længere periode, da hun var lille

Mange irrettesættelser grundet uro og impulsivitet, - trætte forældre!

Behandling

Møde med skolen

Etablering af støtte og forståelse i skolen - også af forældrenes ønske om ikke at give medicin.

Surrogat traumebehandling via moderen

Råd og vejledning omkring ADHD

Støtte fra kommunen til familien

Effekt og betydelig ro efter ca 6 mdr

Surrogat traumebehandling

Tankefeltterapi - anbefales til forældre og barn, evt surrogat, gerne hjemme.

TAT - lydfil til hjemmebrug til både forældre og barn på en gang, dvs både direkte og surrogat.

Metakinetics - heling af mors/forældres traumer og surrogatheling af barnets traumer.

Råd og vejledning om ADHD

Jeg ser ADHD som en tidlig
regulationsforstyrrelse.

Derfor er forældrenes egen indre ro yderst
vigtig, så den kan smitte barnet

OG derfor er tydelig, klar og kærlig
rammesætning med evt konsekvenser
(ikke straf) medvirkende til at skabe
tryghed og ro hos barnet

Bruce Perry om hjernens udvikling

Reason - brug af kognitive evner

Relation - stabile, kærlige og forudsigelige voksne omkring barnet

Regulation - af søvn, spisning, opmærksomhed, aktivitet og følelser, - på hjernestammeniveau = overlevelse

Udvikling nedefra og op

“Hus på lerbødder”

Angst - METAsundhed

Cortex konstellation

Noget truende nærmer sig

Afmagt

Dybere angst, overlevelsestema

Lunger - dødsangst

Nyresamlerør - forladthed

Binyremarv - ubærlig stress

Dreng 9 år, adopteret, angst

Fødselsvægt lav - traumer i maven?!

Meget utryk ved adoptionen, svært med søvn og spisning, - regulation

Via tæt kropskontakt og gode rytmer i dagligdagen mere ro, - skolestart OK

Gradvis mere stress i skolen, - skolestop

Hjemmeundervisning efter "dagsform"

Behandling

Metakinetics med traumebehandling

Han kan selv medvirke i behandling

Ellers mulighed for surrogatbehandling

Mor følger tæt op derhjemme, overfører
terapitemaer til dagligdagen

Gradvis bedring, - mere og mere skole

Deltager mere i andre aktiviteter

Pige 10 år med eksem, adopteret

METAsundhed - adskillelsestraume, fra hvem eller hvad??

Få behandlinger med Metakinetics, tema fra adoptionen.

Mor og datter rejser sammen med andre adoptivfamilier til landet, og efter oplevelser der gik eksemet væk! Mor meget obs på temaet sammen med datteren.

Pige 1-9 år med graviditetstraumer

Som helt lille set på spædbarnspsyk. afsnit med regulationsvanskeligheder, især følelser og søvn

Set igen, da de opsøger mig ved alder ca 5-6 år. Fortsat svære følelsesmæssige regulationsvanskeligheder, mange og langvarige "nedsmeltninger"

Fungerer bedre i børnehave og senere skole,
- tager sig sammen ude, reagerer hjemme

Graviditeten

Op til 50 opkastninger dagligt gennem hele graviditeten.

Mors liv truet

Barnets liv truet

Mor desperat og bange, ønskede mange gange graviditeten afsluttet, selvom hun ønskede barnet rigtig meget.

Fysisk sygdom

Ved to år konstateret arvelig sygdom i lever og lunger, enzymmangel, forældrene er bærere af genet, men ikke syge.

METAsundhed - temaer:

Lever - bange for at sulte, her helt konkret

Lunger - bange for at dø

Er sygdommen triggeret under graviditeten??

- og kan den mon heles?! / genet slukkes!

Pige, 14 år, generationstraumer!

Forskellige og diffuse symptomer

Stress og angst i mange situationer, høj score på skema, svært at passe skolen

Forstoppelse, konst på børneafd 2018

Hovedpine i mange perioder

Fodbold på eliteplan, perfektionistisk i mange sammenhænge

Forældre skilt, alle er flyttet. Mor ny mand.

Historien

Ingen lignende symptomer i fars familie

Mors familie er fra Grønland

Mormor psykisk syg, ingen diagnose eller behandling

Pigens symptomer ligner mormors noget

Angst beskrevet helt fra omkring tre år.

Mor er helt velfungerende uden symptomer, hverken fysisk eller psykisk.

Behandling

Tankefeltterapi og TAT - til hjemmebrug efter at have øvet det hos mig (video). Begge dele giver ro indeni, når de bruger det.

Metakinetics over video, - senere ved fremmøde, og her sker der tydelig forbedring af tilstanden.

Behandlingseffekt

I første omgang mere ro ved at vide, hvad angst er, og at hun kan gøre noget selv.
Altså betydelig mindre afmagt

Frontal angst? - Stadig aktiv. Angst for at sige noget i klassen, at klare sig dårligt, ikke at kunne overskue en situation.

MEN hun er mere modig og gør mere af det, hun er bange for, siger f eks mere i timerne.
Altså mindre grad af angst for truende farer.

Angst og adfærdsproblemer efter højkonfliktskilsmissen

Belastninger/traumer i det fælles familieliv

Meget intenst spændingsfelt mellem
forældre efter skilsmisse

Tegn på belastninger i forbindelse med
samvær, - kraftige reaktioner hos børn
efter samvær

Svært at stoppe samvær

Symptomer ligner ADHD

CASES

Dreng 11 år gammel

Forældrene har haft et konfliktfyldt forhold hele tiden frem til endelig skilsmisse, - meget svært for en mor at gå på grund af trusler.

Vold mod hende og den gravide mave, gentagne gange senere smidt ud og boet på krisecenter.

Forholdet genoptaget flere gange.

Drengens perspektiv

Han har oplevet mors angst og stress i graviditeten sammen med egen traumatisering mod maven

Fra helt lille været vidne til fars vold mod mor - vil gerne beskytte sin mor

Fra sin far hørt nedsættende holdninger til kvinder. Udtrykker dem overfor sin mor under stress

Drengens perspektiv, fortsat

Regelmæssigt samvær trods mange retssager og andet for at stoppe samværet, - det er stoppet nu

Mistet eller nedsat tillid til systemet, som ikke har hjulpet ham/dem - alvorligt!

Føler sig ikke tilpas i den almindelige skole og heller ikke i specialklasse
(Udadreagerende børn trigger hans angst)

Symptomer

Mange konflikter

Prøver at manipulere sin mor til at få det, han vil

Impulsiv, svært ved at koncentrere sig i skolen

Adfærdsproblemer

UNDERLIGGENDE ANGST!

Symptomer, fortsat

Man ser ikke angsten - afmagt og frontal frygt - men ser adfærdsforstyrrelsen, impulsiviteten og koncentrationsvanskelighederne

Diagnose Komplex PTSD, - gentagne subjektivt set livstruende traumer i de tidlige år, kan påvirke personlighedsdannelsen

Aktuelt

Trods indsats til mor og barn - dog helt utilstrækkelig - er han nu anbragt udenfor hjemmet for en periode

Risici i fremtiden?? Misbrug, vold, kriminalitet!

Retraumatisering i perioder med samvær har aktiveret stress, som har vanskeliggjort terapi!

Dreng 6 år

Aldrig boet sammen med far

Voldtægt i forbindelse med graviditeten -
mor ønskede ikke flere børn, denne mand
ønskede et barn.

Samvær traumatiserende fra to ugers
alderen! Klar reaktion med dysregulation
efter opstart af samvær.

Fortsat alligevel!

Forløb

Samvær hos mor i starten

Senere støttet samvær et sted i byen

Reaktioner - dårlig søvn, mareridt,
opkastninger mm flere dage efter samvær

Mange retssager - samvær fortsættes

Mistanke om autisme, bør udredes.

Baggrund for mulig autisme???

Konstellation?!!

Behandling

Drengen kan ikke selv medvirke
Surrogat behandling med TAT og
Metakinetics

Nogen effekt, men begrænses på grund af
retraumatisering ved samværerne

Nedsat hyppighed af samvær hjælpsomt,
men retssager m h på mere samvær til far!